

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/9/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1516202168
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:1516202168.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Olivera Kolenčíka v spore žalobcu: Poľnohospodárska Pôda s.r.o., so sídlom Bratislava, Sibírska 55, IČO: 44 138 369, zastúpený advokátskou kanceláriou LawService, s.r.o., so sídlom Zvolen, Stráž 3/223, IČO: 36 861 723, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Konečný, proti žalovanej: V. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom N., D. XX, zastúpená Advokátskou kanceláriou Humenská & Panasiuková, so sídlom Nitra, Damborského 3, IČO: 42 332 711, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 2. októbra 2019 č. k. 16C/112/2016-205, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej voči žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra ako súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) pri právnom posúdení podľa § 137 písm. c/, § 228 ods. 2 CSP, § 132 ods. 1, § 133 ods. 2, § 575 ods. 1 Obč. zákonníka, § 6 zák. č. 282/2015 Z. z., o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov ako nedôvodnú zamietol žalobcom podanú žalobu zo dňa 18. 02. 2016.

2. O náhrade trov prvoinštančného konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 257 a § 262 CSP tak, že plne úspešnej žalovanej v prejednávanej veci priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške takto priznaných trov rozhodne súdny úradník na súde prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Súd v danej veci nevzhladol dôvody hodné osobitného zreteľa a za tieto nepovažoval ani povinnosť na strane žalovanej vyplývajúcu z predkupného práva. V danom prípade bola žaloba zamietnutá z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na žalobcom požadovanom určení, pričom je plne v dispozícii žalobcu akú žalobu vo veci uplatní na ochranu svojich práv a tento je potom povinný niesť aj dôsledky svojho neúspechu v podobe náhrady trov konania protistrany. Skutočnosť, kto bol osobou povinnou z predkupného práva nezakladá dôvod hodný osobitného zreteľa ani výnimočnú okolnosť v konaní, ktorá by aplikáciu ust. § 257 CSP odôvodňovala, pretože žaloba nebola prioritne zamietnutá s poukazom na porušenie predkupného práva.

4. Pokiaľ ide o odôvodnenie napadnutého rozsudku vo veci samej, prvoinštančný súd po pripustení zmeny žaloby, ktorou sa žiada v prospech žalobcu určiť, že bol výlučným vlastníkom pozemku registra

„C“ v katastrálnom území R., obec R., okres Nitra s parc. č. 2889, orná pôda o výmere 3528 m² ku dňu jeho vyvlastnenia na základe rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 18. 08. 2016 OÚ Nitra odbor výstavby a bytovej politiky č. 24929/B624-SV/64203To, uviedol, že žalobca požaduje určenie vlastníckeho práva podľa § 137 písm. c/ CSP. Základnou podmienkou dôvodnosti a východiskom úspešnosti takejto určovacej žaloby je potom existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ktorý musí byť naliehavý. O naliehavý právny záujem môže ísť iba vtedy, ak by bez súdom vysloveného určenia bolo buď právo žalobcu ohrozené alebo jeho právne postavenie by sa stalo neistým, prípadne ak žalovaný popiera právo žalobcu, čo vyvoláva existenciu stavu objektívnej právnej neistoty, ktorý nemožno odstrániť inak ako určovacím výrokom. Naliehavý právny záujem nebude daný, ak žalobca môže žalovať o plnenie. Súd sa preto prioritne zaoberal tým, či žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Žalovaná danosť naliehavého právneho záujmu namietala a popierala aj vlastnícke právo žalobcu ku dňu vyvlastnenia.

5. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem. V uvedenom sa súd prvej inštancie odklonil od svojich skorších rozhodnutí v obdobných veciach ako napr. konanie pod sp. zn. 16C/158/2016 zo dňa 08. 04. 2019, a to najmä s poukazom na právny názor Krajského súdu v Nitre vyslovený vo viacerých jeho rozhodnutiach (sp. zn. 6Co/63/2018 zo dňa 27. 06. 2018 a sp. zn. 8Co/297/2018 zo dňa 07. 03. 2019). Nebolo sporným, že žalobca žiada určiť vlastnícke právo späťne a to k okamihu vyvlastnenia. Žalobou podľa § 137 písm. c/ CSP sa však určuje, či tu právo je alebo nie je, avšak sa neurčuje to, či tu právo v minulosti bolo. Naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva ku dňu vyvlastnenia, teda na deklarovaní vlastníckeho stavu k nehnuteľnosti do minulosti nie je daný. Nejde totiž o žalobu, ktorá rieši aktuálnu otázku, ako je tomu napr. v prípade žaloby na určenie, že vec patrí do dedičstva, ktorej aktuálnosť spočíva v tom, že vec môže (bude) prejednaná v dedičskom konaní, bez určenia ktorého by totiž dedičia nemohli nadobudnúť dedičstvo po svojich právnych predchodcoch, a teda nemajú iný „právny nástroj“ k nadobudnutiu majetku poručiteľa. V predmetnom posudzovanom prípade však, podľa názoru súdu, nejde o účinný procesný nástroj ochrany práva žalobcu a bez požadovaného určenia jeho právo nebude ohrozené a nestane sa neistým. Ďalej nebolo sporné, že účelom požadovaného určenia nie je zmena osoby zapísanej ako vlastníč v katastri nehnuteľností, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok. Žaloba o plnenie má prednosť pred žalobou na určenie. Žaloba nesleduje zosúladienie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom - zápis žalobcovho vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, ale žalobcovi ide len o vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok, teda o plnenie ktorého sa môže domáhať žalobou na plnenie, v ktorom konaní by sa otázka vlastníckeho práva posudzovala ako otázka predbežná; žalobný nárok na plnenie by konzumoval aj určovací žalobný nárok. Eventuálne sa žalobou môže domáhať určenia, komu tvrdená náhrada za vyvlastnenie patrí. Takisto žalobca nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože vzhľadom na vznik predkupného práva štátu po uzatvorení zmluvy ale pred vznikom vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností (s tým, že predkupné právo štátu bolo následne uplatnené), nikdy žalobca nebol a ani nemohol byť zapísaný ako vlastníč predmetnej nehnuteľnosti, t. j. nenadobudol a ani nemôže nadobudnúť vlastnícke právo. Záverom súd poukázal aj na to, že žalobca nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení ani z dôvodu uplatňovania si náhrady za vyvlastnenie, pretože náhrada sa týka vzťahu medzi spoločnosťami MH Invest s.r.o. a MH Invest II. s.r.o., tak ako to konštatoval aj odvolací súd vo svojom rozhodnutí.

6. V danom prípade ak prvoinštančný súd dospel k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení na strane žalobcu, tak nie je potrebné ďalej sa vecou samou zaoberať. Aj napriek uvedenému súd prvej inštancie považoval vo vzťahu k veci samej za potrebné uviesť, že podanej žalobe by nebolo možné vyhovieť ani po vecnej stránke, pretože určení vlastníckeho práva bráni dodatočná nemožnosť plnenia. V konaní sporným nebolo to, že dňa 08. 07. 2015 vláda SR uznesením č. 401/2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii na realizáciu stavby s názvom „Vybudovanie strategického parku s tým, že realizácia stavby sa týka aj spornej nehnuteľnosti, čo rovnako medzi stranami tohto sporu sporným nebolo. Týmto dňom, t. j. 08. 07. 2015 vzniklo priamo podľa § 3 ods. 5 zák. č. 175/1999 Z. z. predkupné právo štátu. Kúpna zmluva medzi žalobcom a žalovanou zo dňa 07. 07. 2015 (aj uzavretá v tento deň) bola uzatvorená v čase, keď nebola zmluvná voľnosť účastníkov zmluvného vzťahu obmedzená, t. j. neexistovala skutočnosť, ktorá by bránila realizácii predmetu zmluvy. Táto nastala dodatočne, až po uzatvorení zmluvy, ale pred rozhodnutím správneho orgánu o vklade, na ktorú bol správny orgán povinný prihliadnúť. Určenia vlastníckeho práva, tak ako sa žalobca po zmene žaloby domáha, teda bráni dodatočná nemožnosť plnenia. V tejto súvislosti prvoinštančný súd poukázal na rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Sžrl/3/2018 zo dňa 08. 05. 2018, sp.

zn. 3Sžrk/5/2017 a sp. zn. 10Sžrk/8/2017, ktoré kasačnú sťažnosť zamietli s tým, odôvodnením, že vzhľadom na právnu podstatu predkupného práva a účel sledovaným zákonom č. 175/1999 Z. z., ktorým je zjednodušenie usporiadania vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou z hľadiska celého hospodárstva SR, je zmluvná voľnosť vlastníka, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu, obmedzená priamo zo zákona. Táto skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale dodatočnú nemožnosť plnenia záväzku. Pred rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva na základe tejto kúpnej zmluvy vzniklo štátu predkupné právo k spornému pozemku a to priamo zo zákona dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou SR, t. j. 08. 07. 2015. Kasačný súd skonštatoval, že v prípade ak po uzavretí kúpnej zmluvy a pred rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva vzniklo štátu predkupné právo, je správny orgán povinný na takto vzniknuté predkupné právo prihliadať. Uvedená skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale bráni jej realizácii, čím dochádza k dodatočnej právnej nemožnosti dohodnutého plnenia. Vznik predkupného práva štátu predstavuje trvalú prekážku (aj napriek zneniu § 3 ods. 7 zák. č. 175/1999 Z. z., podľa ktorého predkupné právo zanikne, ak sa do dvoch rokov odo dňa schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou SR nevykoná alebo ak sa nezačne vyvlastňovacie konanie), pretože v danej veci došlo k uplatneniu a výkonu tohto predkupného práva. Na základe uvedeného sa plnenie dohodnuté v kúpnej zmluve zo dňa 07. 07. 2015 stalo po vzniku záväzku nemožným. Povinnosťou žalovanej plniť tak zanikla podľa § 575 ods. 1 Obč. zákonníka a tým zanikol aj tento záväzok. Žalobca preto nemôže byť vlastníkom sporného pozemku a ani ku dňu jeho vyvlastnenia.

7. K žalovanou namietaným porušeniam zák. č. 140/2014 Z. z. a z toho vyplývajúcej neplatnosti kúpnej zmluvy sa súd prvej inštancie s poukazom na rozhodnutie ÚS SR zo dňa 14. 11. 2018 sp. zn. PL.ÚS 20/2014, ktorého zverejnením v Zbierke zákonov dňa 11. 02. 2019 stratili účinnosť ust. čl. I., § 4, § 5 a § 6 zák. č. 140/2014 Z. z., o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a o zmene a doplnení niektorých zákonov nezaoberal a bližšie sa k týmto námietkam ani nevyjadroval.

8. Na margo pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v tomto spore žalobca poukázal na ust. § 228 ods. 2 CSP, ktoré záväznosť rozsudku o určení vecného práva k nehnuteľnostiam rozširuje aj na osoby, ktoré nie sú stranami sporu, teda aj MH Invest s.r.o. a MH Invest II. s.r.o., ako aj iné subjekty a to bez potreby ich vstupu do konania. K tomu je potrebné uviesť, že aby mohol nastať tento zákonný dôsledok, bolo v prvom rade potrebné, aby mal žalobca naliehavý právny záujem na požadovanom určení, čo však v danej veci splnené nebolo.

9. Na vyššie uvedené závery podľa názoru prvoinštančného súdu nemôže mať vplyv ani výsledok prebiehajúcich správnych konaní, resp. súdnych konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov, na ktoré žalobca poukazoval a to vzhľadom na účinky vyvlastnenia podľa zák. č. 282/2015 Z. z. S poukazom na tieto dôvody a zaujaté závery, prvoinštančný súd podanú žalobu zamietol.

10. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol Krajskému súdu v Nitre, aby vydal uznesenie, ktorým sa zruší rozsudok OS Nitra sp. zn. 16C/112/2016-205 zo dňa 02. 10. 2019 a vec sa vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň žiadal priznať právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Odvolacie dôvody subsumoval pod obsah ust. § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP.

11. Uviedol, že v priebehu konania bol v dôsledku zmeny skutkových okolností podaný návrh na zmenu žaloby, pričom k zmene skutkového stavu došlo v dôsledku vyvlastnenia pozemku na základe rozhodnutia OÚ Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky v prospech spoločnosti MH Invest s.r.o. a uvedené rozhodnutie potvrdilo Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR - odbor štátnej stavebnej správy. Súd návrh žalobcu na zmenu žaloby pripustil a neskôr došiel k tomu záveru, že záväzok zo spornej zmluvy uzatvorenej medzi stranami tohto sporu zanikol ešte pred rozhodnutím správneho orgánu o návrhu žalobcu na vklad vlastníckeho práva. Žalobca tak na základe danej kúpnej zmluvy nemohol nikdy nadobudnúť vlastnícke právo, a preto nemôže byť vlastníkom pozemku ani ku dňu jeho vyvlastnenia.

12. Namietal nesprávny procesný postup a nesprávne právne posúdenie veci. Nesprávny procesný postup súdu spočíva v nedostatku odôvodnenia rozsudku. V súvislosti s čiastočným zaobraním sa konkrétnymi skutkovými okolnosťami, tieto súd nesprávne právne posúdil. V tejto súvislosti poukázal na

rozhodnutie NS SR sp. zn. 2M Cdo/4/2009. Nesprávny procesný postup súdu spočíval v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva. Súd v odôvodnení uviedol, že žalobca na požadovanom určení nemá naliehavý právny záujem, čím sa odklonil od svojich skorších rozhodnutí, napr. vo veci sp. zn. 16C/158/2016 zo dňa 06. 04. 2019 a to bez akejkoľvek argumentácie v tomto smere. Poukazoval na právny názor Krajského súdu v Nitre obsiahnutý v rozhodnutiach sp. zn. 6Co/63/2018 zo dňa 27. 06. 2018 a sp. zn. 8Co/297/2018 zo dňa 07. 03. 2019. Žalobca žiadal určiť vlastnícke právo spätne, avšak žalobou podľa § 137 písm. c/ CSP sa však určuje, či tu právo je alebo nie je a nie či tu právo v minulosti bolo. V posudzovanom prípade však nejde o účinný procesný nástroj ochrany práva žalobcu a bez tohto určenia jeho právo nebude ohrozené a nestane sa neistým. Súd ďalej v odôvodnení napadnutého rozsudku skonštatoval, že dôvodom požadovaného určenia nie je zmena osoby zapísanej ako vlastníč v katastri nehnuteľností, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok. Žalobca nemôže mať naliehaný právny záujem podľa súdu na požadovanom určení aj preto, pretože vzhľadom na vznik predkupného práva štátu po uzavretí zmluvy ale pred vznikom vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností (pričom predkupné právo štátu bolo následne uplatnené) žalobca nikdy nebol a ani nemohol byť zapísaný ako vlastníč predmetnej nehnuteľnosti, t. j. nenadobudol a ani nemôže nadobudnúť vlastnícke právo.

Vo vzťahu k veci samej súd skonštatoval, že žalobe nebolo možné vyhovieť ani po vecnej stránke, pretože určeniu vlastníckeho práva bráni dodatočná nemožnosť plnenia. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Sžrk/3/2018 zo dňa 08. 05. 2018, sp. zn. 3Sžrk/5/2017 a sp. zn. 10Sžrk/8/2017, ktoré kasačnú sťažnosť odmietli. Ďalej súd uviedol, že vznik predkupného práva štátu predstavuje trvalú prekážku, pretože v danej veci došlo k uplatneniu a výkonu tohto predkupného práva. Z rozhodnutia o vyvlastnení č. OU-NR-OVBPZ-2016/032 185-53 zo dňa 18. 08. 2016 vyplýva, že zložiteľ nemohol splniť povinnosť uhradiť náhradu za vyvlastnené pozemky, pretože sú odôvodnené pochybnosti kto je veriteľom. Ďalej poukázal na ustanovenia § 6 ods. 6, § 8 ods. 4 Zákona o vyvlastňovaní (zák. č. 282/2015 Z. z.), § 359 CSP, § 559 ods. 1 a § 568 Obč. zákonníka. Finančné prostriedky za vyvlastnenie boli zložené do úschovy Okresného súdu Nitra pod sp. zn. 18U/4/2016 a zložením týchto finančných prostriedkov došlo k splneniu záväzku vyvlastniteľom. Pokým by konanie o určení vlastníctva neprebiehalo, tak by žiaden dôvod pre úschovu finančných prostriedkov neexistoval, pretože tieto by boli vyplatené vyvlastnenému, t. j. spoločnosti MH Invest II. s.r.o. Krajský súd v Nitre vo svojom rozhodnutí zo dňa 07. 03. 2019 sp. zn. 8Co/297/2018 vychádzal z omylu, pretože spoločnosti MH Invest II. s.r.o. bola uhradená iba časť náhrady v sume 14.898 eur a náhrada v sume 1.682,30 eura bola uložená do úschovy OS Nitra z dôvodu prebiehajúcich konaní o určení vlastníctva. Preto nemôže obstať argument, že vlastnícke právo žalobcu nebolo akceptované. Správny orgán rozhodol o vyvlastnení, ale nerozhodol o vyplatení náhrady do skončenia sporu o určení vlastníctva. Z tohto dôvodu nemôže obstať záver, že žalobca nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem.

13. Krajský súd v Nitre v konaní o správnej žalobe voči rozhodnutiu o vyvlastnení zo dňa 18. 08. 2016 sp. zn. OU-NR-OV BP2-2016/032 182-53 doposiaľ nerozhodol, pričom až rozhodnutie súdu vyrieši spor o to, kto bol vlastníkom v čase vyvlastnenia a komu potom aj náhrada za vyvlastnenie patrí. Práve kvôli vyvlastneniu došlo k zmene podanej žaloby. Pokiaľ by nedošlo k zloženiu finančných prostriedkov a finančná náhrada by bola vyplatená spoločnosti MH Invest II. s.r.o., alebo žalovanej, žalobca by mal k dispozícii žalobu na plnenie voči takémuto subjektu, avšak za daných skutkových okolností inú možnosť než určovaciu žalobu nemá. V tejto súvislosti poukázal na R 86/2001 a publikované rozhodnutie ZSP 57/2001. Ust. § 228 ods. 2 CSP rozširuje subjektívnu záväznosť rozsudku, pričom sa vzťahuje aj na tento prípad. Ďalej poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/144/2010 a rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/254/2019 zo dňa 29. 09. 2010. Pokiaľ ide o doposiaľ dve vydané rozhodnutia Krajského súdu v Nitre, na ktoré poukázal prvoinštančný súd, tak tieto obidve boli napadnuté dovolaním. Záver súdu o tom, že sa nerieši aktuálna otázka je arbitrárnym vzhľadom k tomu, že náhrada doposiaľ vyplatená nebola. Podstatnou je tá skutočnosť, že rozhodnutie súdu má pre žalobcu význam v aktuálnom čase, pretože pre vyplatenie náhrady za vyvlastnenie je potrebné vyriešenie otázky vlastníctva, pričom ako predbežnú otázku je potrebné riešiť, či zmluva uzatvorená medzi stranami tohto sporu je platná. Výsledkom tohto konania je rozhodnutie, ktoré vyvolá ďalšie spory medzi účastníkmi, pretože sa náhrada vyplatí inému subjektu, vyvoláva sa tým ďalší spor. Podstatnejším ako jednotné rozhodovanie v obdobných veciach (pričom závery KS v Nitre sú zjavne arbitrárne), je spravodlivé rozhodnutie pri dodržaní procesných zásad. Tu poukázal na nález ÚS SR II. ÚS 137/08.

14. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením vecnej stránky žaloby bolo žalobcom poukázané na ust. § 575 ods. 3 Obč. zákonníka, § 3 ods. 5 zák. č. 175/1999 Z. z., o niektorých opatreniach týkajúcich sa

významných investícií ako aj ust. § 3 ods. 7 tohto zákona. Súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru ohľadne následkov spojených s prípadným porušením predkupného práva, ktoré však v čase podpisu zmluvy vôbec neexistovalo. Keď súd skutkový stav subsumoval pod dodatočnú nemožnosť plnenia, vec nesprávne právne posúdil. Rozhodnutia kasačného súdu v obdobných veciach boli napadnuté ústavnou sťažnosťou, v ktorej bola namietaná arbitrárnosť rozhodnutia, porušenie práva na spravodlivý proces, porušenie princípu rovnosti v právnych vzťahoch, porušenie zákonného práva vlastníť majetok a porušenie legitímnych očakávaní účastníkov správneho konania (Nález ÚS SR sp. zn. PL ÚS 10/04-27). Z ustanovenia Občianskeho zákonníka vyplýva obsah a oprávnenia z predkupného práva, pričom zákon explicitne upravuje inštitút predkupného práva. Zákon o niektorých opatreniach neobsahuje osobitnú úpravu predkupného práva. Súd sa nevysporiadal s ust. Obč. zákonníka ohľadom predkupného práva (§ 603 Obč. zákonníka). Zákon o niektorých opatreniach hovorí len o okamihu vzniku predkupného práva, pričom osobitne neupravuje obsah a oprávnenia s týmto právom spojené. Ak zákonodarca odlišne neupravil v Zákone o niektorých opatreniach obsah, nároky i následky spojené s predkupným právom, tak je potrebné vychádzať z tých ustanovení, ktoré tieto právne kategórie upravujú. Predkupné právo je inštitút komplexne upravený v Obč. zákonníku kogentnými normami. Bez vyporiadania sa s kogentnými normami upravujúcimi predkupné právo nie je možné dôjsť v danom prípade k tomu záveru, že ide o dodatočnú nemožnosť plnenia. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné, nedostatočne odôvodnené a arbitrárne. Z dikcie ust. § 3 ods. 7 Zákona o niektorých opatreniach vyplýva, že záväzok plniť podľa kúpnej zmluvy by bolo možné splniť aj po dohodnutej dobe, pričom na uvedenom nemení nič ani tá skutočnosť, že štát si predkupné právo v danom prípade uplatnil, pretože tak mohol postupovať iba v dôsledku nezákonného postupu správneho orgánu. Podľa § 853 ods. 1 Obč. zákonníka možno predkupné právo upravené v ust. § 602 a nasl. tohto zákona označiť za všeobecnú úpravu predkupného práva použiteľnú všade tam, kde zákonom ustanovené predkupné právo neobsahuje osobitnú právnu úpravu. Z dôvodu subsidiárnej použiteľnosti tohto ustanovenia (a zákonný príkaz k analógii vyplývajúci z ust. § 853 ods. 1 Obč. zákonníka) budú tieto ustanovenia aplikovateľné aj na prípady predkupného práva. Predkupné právo štátu zostáva zachované aj voči nadobúdateľovi. Predkupné právo však v čase uzavretia zmluvy neexistovalo. Ak z kogentnej právnej úpravy explicitne vyplýva, že predkupné právo zostane zachované voči nadobúdateľovi, nemôže sa jednať o takúto zakázanosť pôvodného predmetu záväzku. Je potrebné zdôrazniť, že sa jedná predovšetkým o predmet záväzku, pričom nie je podstatný subjekt tohto záväzku.

15. Súd vec nesprávne právne posúdil aj ohľadne dočasnosti trvania predkupného práva a skutočnosti, že štát si predkupné právo uplatnil. Principiálnou podmienkou dodatočnej nemožnosti plnenia je jej trvalý charakter, čo vyplýva aj z ust. § 575 ods. 2 in fine, podľa ktorého nie je plnenie nemožné, ak ho možno uskutočniť až po dojednanom čase. V zásade neprichádza do úvahy, aby záväzok zanikol z dôvodu prechodnej nemožnosti plnenia a následne sa obnoví po odpadnutí solučnej prekážky. Pojmovým znakom dodatočnej nemožnosti je trvalá zmena okolností, ktorá je dotknutou stranou neovplyvniteľná. Dodatočná nemožnosť je pri predkupnom práve pojmovy vylúčená. Pri porušení predkupného práva podľa ust. § Obč. zákonníka pripadá do úvahy relatívna neplatnosť právneho úkonu podľa § 40a Obč. zákonníka, ktoré predpokladá, že oprávnený subjekt (štát) by sa musel takejto neplatnosti dovolať, čo v tomto prípade neurobil.

16. Žalovaná v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žalobcu uviedla, že navrhuje odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok ako vecne správny a zákonný potvrdil a žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalobcovi nebolo postupom prvostupňového súdu podľa jej presvedčenia akokoľvek znemožnené uskutočňovať jemu patriace procesné práva, keďže mal možnosti a aj dostatočný čas na využitie prostriedkov procesného útoku alebo procesnej obrany proti všetkým skutkovým a právnym okolnostiam riešeným v tomto konaní. Už zo samej podstaty veci je zrejmé, že žalobca nikdy nebol vlastníkom pozemku, a preto nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože aj medzi stranami sporu nebola nikdy uzatvorená platná zmluva.

17. V plnej miere sa stotožňuje s otázkou vyporiadania sa s nedostatkom naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení zo strany prvoinštančného súdu. Takisto súhlasí aj s konštatovaním tohto súdu v tom smere, že účelom určenia vlastníckeho práva ku dňu vyvlastnenia nie je zmena vlastníka v príslušnom katastri nehnuteľností, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok. Zotráva aj na tom závere, že predmetná kúpna zmluva je podľa § 39 a § 39a Obč. zákonníka neplatným právnym úkonom pre je rozpor s dobrými mravmi, pričom bola uzatvorená žalovanou ako nepodnikateľom a žalobca pri

jej uzatváraní zneužil neskúsenosť a dôverčivosť žalovanej v snahe získať plnenie, ktorého majetková hodnota bola vzhľadom na vzájomné plnenie v hrubom nepomere.

18. Okresný súd sa v rámci odôvodnenia rozsudku preukázateľne a v dostatočnej miere zaoberal okrem posúdenia naliehavého právneho záujmu aj vecou samou, t. j. skúmal jej podstatu a žalobcovi riadne odpovedal na to, prečo by súd nemohol vyhovieť žalobe ani vo vzťahu k vecnej stránke sporu, pretože určení účastníkov práva k danému pozemku v prospech žalobcu bránila dodatočná nemožnosť plnenia. V rámci podaného odvolania žalovaná dala do pozornosti odvolacieho súdu a zároveň aj žalobcu rozsudky NS SR v Bratislave sp. zn. 10 Sžrk/13/2018 a sp. zn. 13 Sžrk/13/2018 a zároveň aj uznesenia ÚS SR sp. zn. IV. ÚS/622/2018, sp. zn. I. ÚS/2/2019, sp. zn. I. ÚS/26/2019 a sp. zn. III. ÚS/51/2019.

19. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok - ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávneným subjektom a v rámci zákonnej odvolacej lehoty, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379 a § 380 CSP), prejednal podané odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario). Následne odvolací súd dospel k tomu záveru, že napadnutý prvoinštančný rozsudok je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

20. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 191 ods. 1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

Podľa § 220 ods. 2 veta tretia CSP súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé

Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 378 ods. 1 CSP, na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 137 písm. c/ CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa čl. 2 ods. 1 CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

21. Odvolací súd skúmajúc dôvodnosť, resp. nedôvodnosť podaného odvolania žalobcu v rámci odvolacieho konania vyhodnotil predmetné odvolanie ako nedôvodné s rozhodnutím o ňom tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Prvoinštančný súd v súvislosti s rozhodovaním o uplatnenom žalobnom nároku žalobcu po pripustení jeho zmeny (§ 142 CSP v tom smere, že súd určuje žalobcu za výlučného vlastníka pozemku registra „C“ v katastrálnom území R., obec R., okres Nitra, s parc. číslom 2889, orná pôda o výmere 3528 m² ku dňu jeho vyvlastnenia na základe rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 18. 08. 2016 OÚ Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky č. OV-NR-OVBPZ-2016/032185-53 v spojení s rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, odbor štátnej stavebnej správy zo dňa 10. 10. 2016 č. 24929/2016/B624-SV/64203/To, v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, ktorý pri dodržaní myšlienkového postupu hodnotenia dôkazov podľa § 191 ods. 1 CSP, t. j. jednotlivo, ako aj v ich vzájomnej súvislosti aj následne správne posúdil podľa ním odcitovaných ustanovení hmotnoprávných (Obč. zák., zák. č. 282/2015 Z. z., a zák. č. 175/1999 Z. z.) predpisov ako aj procesného predpisu (CSP). Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd napadnutý prvoinštančný rozsudok v celom rozsahu (aj vrátane súvisiaceho výroku o náhrade trov konania) ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. V ďalšom odvolací súd odkazuje na rozsah a predovšetkým aj obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku, s ktorým sa stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP).

22. Na podporenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd poznamenáva, že sa stotožňuje s právnym názorom prvoinštančného súdu ohľadne vysloveného nedostatku naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu pokiaľ ide o ním požadované určenie. Pri akceptovaní obsahu spisu

v prejednávanej veci, reflektujúc pritom na rozsah zisteného skutkového stavu ako aj samotný priebeh prevodu sporného pozemku medzi uvedenými subjektmi až do momentu jeho vyvlastnenia, prvoinštančný súd správne konštatoval, že nejde o aktuálnu otázku a samotný žalobca nemôže mať potom naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože vzhľadom na vznik predkupného práva štátu po uzatvorení zmluvy, ale pred vznikom vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností (s tým, že predkupné právo štátu bolo následne uplatnené) žalobca nikdy nebol a ani nemohol byť zapísaný ako vlastník predmetného pozemku, t. j. nenadobudol a ani nemôže nadobudnúť vlastnícke právo. Ku konštatovanému nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v prípade žalobcu v tejto prejednávanej veci je potrebné uviesť aj to, že žalobcovi po pripustenej zmene žaloby nejde o určenie vlastníckeho práva, ale predovšetkým sleduje, aby mal súdom vydané rozhodnutie, prostredníctvom ktorého si na OÚ Nitra bude môcť uplatniť vyplatenie náhrady za vyvlastnenie zloženej do úschovy na prvoinštančnom súde. Na margo zamietnutia žaloby prvoinštančným súdom pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu na ním požadovanom určení, odvolací súd poznamenáva, že žaloba bola z dôvodu neexistencie tohto naliehavého právneho záujmu správne zamietnutá, pričom súd prvej inštancie po vecnej stránke túto žalobu už preskúmať nemusel.

23. Odvolaciemu súdu je s poukazom na jeho vlastnú rozhodovaciu činnosť známe, že na OS Nitra v súčasnosti prebieha, resp. prebiehalo viacero sporov s obdobnou právnou problematikou s totožným žalobcom, pričom už existujú dve rozhodnutia Krajského súdu v Nitre (č. k. 8Co/297/2018-330 zo dňa 07. 03. 2018 a č. k. 6Co/63/2018-174 zo dňa 27. 06. 2018), ktorými rozhodnutiami boli potvrdené rozsudky Okresného súdu Nitra ohľadne zamietnutia žalôb pre nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na ním požadovanom určení. Odvolací súd, pokiaľ ide o túto prejednanú vec uvádza, že sa neodklonil od zaujatých právnych záverov odvolacích senátov Krajského súdu v Nitre prijatých v spomínaných rozhodnutiach, pričom s týmito dvoma rozhodnutiami Krajského súdu v Nitre sa práve jednoznačne stotožňuje v otázke nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na ním požadovanom určení. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na stanovisko ÚS zaujaté v minulosti, podľa ktorého aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v podobných veciach mal zaväzovať identicky, protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty a ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (III. ÚS 300/06). Právna istota spolu s požiadavkou ochrany legitímnych očakávaní principiálne neznamená právo strany na rovnaké právne posúdenie jeho veci. Nesporne však znamená právo na vysvetlenie dôvodov, na základe existencie ktorých sa konajúci orgán verejnej moci od stabilného, doteraz zastávaného právneho názoru odchýlil (III. ÚS 51/2014).

24. Pokiaľ ide v odvolaní žalobcu namietaným nedostatočným sa vysporiadaním súdu ohľadne predkupného práva a s tým spojenou dodatočnou nemožnosťou plnenia v rámci odôvodnenia napadnutého rozsudku, odvolací súd so zaujatými právnymi závermi prvoinštančného súdu v tomto smere súhlasí. Navyše je potrebné uviesť, že preskúmavanie napadnutého rozsudku v tejto časti (oblasti) je aj nadbytočné a to kvôli zamietnutiu žaloby súdom z primárneho dôvodu, ktorým bol nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Aj napriek uvedenému odvolací súd poznamenáva, že dňom 08. 07. 2015, kedy vláda SR uznesením č. 401/2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii na realizáciu stavby s názvom „Vybudovanie strategického parku“ vzniklo priamo podľa § 3 ods. 5 zák. č. 175/1999 Z. z. predkupné právo. V čase uzatvorenia kúpnej zmluvy medzi stranami tohto sporu, t. j. dňa 07. 07. 2015 nebola zmluvná voľnosť účastníkov tohto zmluvného vzťahu obmedzená, pretože neexistovala skutočnosť brániaca realizácii predmetu zmluvy. Takáto skutočnosť síce nastala, avšak až po uzavretí danej zmluvy, ale pred rozhodnutím správneho orgánu o vklade, na ktorú bol povinný správny orgán prihliadnuť. Určeniu vlastníckeho práva v tom rozsahu, ako sa po pripustení zmeny žaloby domáha žalobca, bráni dodatočná nemožnosť plnenia. V tejto súvislosti súd prvej inštancie správne poukázal na obsah rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Sžrk/5/2017, 6Sžrk/3/2018 a sp. zn. 10Sžrk/8/2017. Záverom odvolací súd konštatuje, že nemá pochybnosť o tom, že tie skutočnosti, ktoré nastali po prevode vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, založili dodatočnú nemožnosť plnenia. Primárnym dôvodom pre zamietnutie podanej žaloby žalobcom bol však nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení, čo správne konštatoval aj prvoinštančný súd. V kontexte týchto dôvodov odvolací súd podané odvolanie žalobcu vyhodnotil ako nedôvodné s rozhodnutím o ňom tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

25. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP tak, že ich náhradu v rozsahu 100 % priznal úspešnej žalovanej v odvolacom konaní voči žalobcovi. O výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením súdny úradník na súde prvej inštancie, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

26. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).